

פחד דוד

פרשת
נשא

י"ב סיון
תשע"ה

768

י"ל ע"י מוסדות "אורות חיים ומשה" ישראל

בנשיאות בנש"ק מורנו ורבנו הגה"צ רבי דוד חנניה פינטו שליט"א

בן הצדיק המלובן רבי משה אהרן פינטו זצ"ל ונכד הצדיק הקדוש המלובן רבי חיים פינטו זיע"א

ירושלים תל אביב חיפה באר שבע

הדלקת נרות 19:02 | 19:11 | 19:18 | 19:19

מוצאי שבת 20:20 | 20:23 | 20:24 | 20:21

רבינו תם 20:56 | 20:53 | 20:57 | 20:54

משכיל לדוד

מעלת שבט לוי

ומצינו בתורה (שמות יט, יטו) שהקב"ה אמר למשה לצוות את בני ישראל שיתכוננו למעמד קבלת התורה במהלך שני ימי הגבלה, ובא משה והוסיף מדעתו יום נוסף וציווה על בני ישראל להגביל עצמם שלושה ימים (שבת פז, א). וניתן ללמוד מענין זה שני יסודות. האחד - עד כמה גדולה מעלתם של הלויים, שמשה שהיה מבני שבט לוי הצליח לזכות להסכמתו של הקב"ה להוסיף יום נוסף, ומשמע שיש לבני לוי כוח סגולי מיוחד שבכוחו להוסיף על דברי ה' יתברך, וכמו שכבר ראינו שמשה הפציר בקב"ה שימחל ויסלח לעם ישראל על העגל, עד שהקב"ה נעתר לתפלתו ונאמר "וינחם ה'" וכי.

והדבר השני שלמדים הוא, שבנושאים הקשורים ליראת שמים אין גבול ומידה קצובים ומדודים וכל המוסיף הרי זה משובה, ולכך נאות הקב"ה לשמוע לדברי משה ולהוסיף יום הגבלה נוסף על הימים הקיימים, כיון שביראת שמים ניתן תמיד להדר ולהוסיף.

וחובה על כל אחד ואחד מישראל להקים בתוכו משכן לה, אך שיהא זה בבחינת משכן מעט, דהיינו שימעיט האדם את עצמו ולא יתבלט, שלימוד התורה וקיום מצוותיה לא יגרמו לאדם גאווה, שכאמור אין התורה נקנית אלא במי שמנמיך את עצמו עליה. ולעיתים חש האדם שהוא מסובב הסיבות ובידו כוח ועצמה רבה לפעול גדולות ונצורות, אך בכך שמקים הוא מקדש מעט לה זוכה להבין שיש מנהיג לבירה ורק הקב"ה לבדו הוא מסובב הסיבות ועילת העילות.

בשנת תש"ע התפרצו פרעות ומהומות דמים בקרב העולם האיסלמי על כך שלקחו את ספרם המקודש להם וביזוהו באחד מבתי הכלא בקובה, העולם הערבי לא שקט על שמרו ואש ניצתה בקרבן, עד שבאינדונזיה לבדה נספרו שלוש מאות מתים ביום אחד. וכאשר ארצות הברית נוכחה לראות שהמהומות יוצאות מכלל שליטה, היא מיהרה לפרסם הודעת התנצלות ותרמה מיליוני ספרי קוראן עבור הציבור הערבי בניסיון להשקיט את המהומות.

ובדורנו קשה למצוא מי שיקום ויזעק על העוולות שנעשות לעולם התורה, אלא עולם כמנהגו נוהג, ואין מי שטורח להביע מורת רוח או מחאה כל שהיא על כך שמבזים את ציבור בני התורה. וכאן יקום הבן וישאל, מדוע המוסלמים כל כך חזורים באמונתם ואם נדמה להם שמישהו העז לפגוע בקדוש וביקר להם מיד קמה ופורצת לה מחאה רחבת היקף, ואילו אנו לדאבונו, למרות ששונאי הדת קמים מימין ומשמאל ונועצים טלפיהם בתורה הקדושה ומוציאים לעג וקלס על ציבור בני התורה ועל בני שבט לוי, אנו ממשיכים להחריש כאילו לא ארע דבר.

אלא שלצורך האדרת שם ה' בעולם יש להתאחד כולם כאיש אחד בלב אחד, ולהיות כחומה בצורה כנגד כל מי שמנסה לפגום בכרם ישראל.

ואומר החתם סופר (עי' חתם סופר אבות ו, ד) שכל יהודי מחוייב מעצם מהותו להיות כבני שבט לוי שהיו קודש לה, ועל כן עליו להקדיש את זמנו ועיתותיו ללימוד התורה, ומי שאינו מסוגל כל ימיו להיות ספון באוהלה של תורה לכל הפחות יקבע עיתים לתורה.

"נשא את ראש בני קהת מתוך בני לוי למשפחותם לבית אבותם. מכן שלושים שנה ומעלה ועד בן חמשים שנה כל בא לצבא לעשות מלאכה באוהל מועד". (במדבר ד, א-ג)

הנה מצינו שהתורה מפרטת בפרשת במדבר את תפקידם של בני קהת בעבודת המשכן, ומתארת באריכות רבה את עבודת הקודש המוטלת עליהם הכוללת פירוק והרכבת המשכן וכליו במהלך המסעות במדבר, ולאחר מכן במהלך הפרשה מוצאים אנו תיאור מדויק אף על מלאכתם של בני גרשון ומררי בנשיאת כלי השרת והמשכן וכי.

ויש להבין מדוע מצאה התורה לנכון לפרט ביתר דקדוק והרחבה על המשכן ועל כליו, על תפקידיהם של בני לוי אחד לאחד תוך חזרה והדגשה על תפקידם המיוחד של בני גרשון, קהת ומררי, והלא התורה ידועה בדקדקנותה הרבה ובקיצור מילותיה וישנם תילי תילים של הלכות הנלמדים ברמיזה בלבד ואינם כתובים במפורש בתורה, וכגון ל"ט מלאכות שבת על כל האבות והתולדות שהם נרמזים ממלאכת המשכן (שבת מט, ב), ועיקר התמיהה שבעוד שמלאכת המשכן מתוארת ומפורטת, הרי שהלכות שבת הנגזרות ממנה אינן מוזכרות כלל בתורה.

וביותר הרי מלאכת המשכן היתה קצובה לדור מסוים ולאחר מכן נבנו שני בתי מקדשות שנחרבו גם הם, ונמצאתי תמה, כיצד ניתן להסביר שבעבודת בני לוי במשכן מתוארת באריכות וקפדנות בשעה שהמשכן היה זמני לדור המדבר לבדו, ואילו ל"ט אבות מלאכה שיש להקפיד עליהן ולשומרן במהלך כל הדורות כולם מוזכרים רק ברמז ונלמדים ממלאכת המשכן.

ונראה להשיב שהלויים הם למעשה סמלם של בני התורה ואותם הם מייצגים, שכל השבטים כולם הלכו אחר העגל ורק שבט לוי לבדו שמר עצמו והמשיך לשמור אמונים למשה ולאילו. ונראה לומר שהעגל מייצג ומרמז על הבלי העולם הזה, שבעוד שכל העם הלך אחר העגל המסמל את תועבת מצרים, שבט לוי נותר על משמרתו ולא לקלקל עצמו בדברים שריח ההבליות נודף מהם.

אם כן האריכה התורה ופירטה על בני שבט לוי ועבודת המשכן בכדי להעניק כוח ומשקל לייצוג בני התורה, שכשם ששבט לוי מנה אף מספר מועט של אנשים והיה קטן מכל השבטים, כך בני התורה הם יחידים סגולה ולא כל אחד זוכה לכך. והפירוט על עבודת המשכן בא לאלפנו בינה, שאף על האדם להכשיר עצמו ולבנות בתוכו משכן לה' על מנת שהשכינה תוכל לשרות בקרבן, כאמור הפייטן (פיוט לר' אלעזר אזכרי בספר חרדים) "בלבבי משכן אבנה".

ולכן האריכה התורה בענין זה בעוד שבעניינים אחרים שלכאורה נראים חשובים יותר היא חסכה במילים, שרצתה התורה על ידי התמקדות בנושא בני שבט לוי ועבודת המשכן להוכיח לנו עד כמה גדולה חשיבותם של בני התורה המשוליים לשבט לוי, והיא על כל אדם להקים בלבו משכן לה', כפי שעם ישראל טרח והקים משכן לה' במדבר, והאדם שיזכה להיות משכן להקב"ה ירגיש שהתורה היא בתוך מעיו, ועל ידי עמלה של תורה יגלה סודות ונפלאות הבורא בתורה.

הילולא דצדיקיא

- יב - רבי דוד פארדו מח"ס 'שושנים לדוד'
- יג - רבי רפאל יונה טיקוצ'ניסקי ראש ישיבת ירוחם
- יד - רבי חיים דוד עמר תלמיד האור החיים הקדוש
- טו - רבי ידידיה רפאל חי אבולעפיה מח"ס 'דרך ושולם'
- טז - רבי ששון לוי מחכמי המקובלים בירושלים
- יז - רבי משה לייב שפירא מח"ס 'טבעות החושן'
- יח - רבי אברהם הכהן רפפורט מח"ס 'איתן האזרחי'

המעוניין לקבל את העלון בדוא"ל
ישלח הודעה: p@hpinto.org.il

במה מפטירין

הפטרת השבוע: "ויהי איש אחד". (שופטים ג)

הקשר לפרשה: בהפטרה מסופר על נזירות שמשון והזכרת הנביא לאמו בענייני שמירת הנזירות, שהוא מעניין הפרשה המדברת מענייני הנזיר ומצוותיו.

"וירא מלאך ה' אל האשה ויאמר אליה הנה נא את עקרה ולא ילדת והרית וילדת בן. ועתה השמרי נא ואל תשתי יין ושכר ואל תאכלי כל טמא. כי הנך הרה וילדת בן". (שופטים ג. ג-ה)

לכאורה דברי המלאך נראים כסותרים זה את זה.

כי בתחילה אמר לה "הנה נא את עקרה" - כי בעת הזאת שהוא מדבר איתה עדיין היא עקרה. "והרית וילדת בן" - בעתיד לאחר זמן

ואחר כך אומר לה המלאך "כי הנך הרה" - משמע שכבר עכשיו היא הרה ולא לאחר זמן.

ואמנם יש מפרשים שפירשו את דברי המלאך "כי הנך הרה", היינו לאחר זמן. אבל לפי פירוש זה יוצא שהמלאך כפל את דבריו ללא צורך.

ויש לבאר בדרך זו: שהמלאך התנהג עמה כדרך אנשים חכמים, שאם רוצים לבשר איזו בשורה טובה, לא ימהרו לומר את הבשורה בפעם אחת, פן יסתכן השומע בבשורה הפתאומית. אלא מבשרים לו מעט מעט. וכך נהג המלאך.

אילו היה מבשר אותה בפתע פתאום שהיא כבר הרה ותלד בן, דבר אשר לא פיללה ולא עלה על לבה, יתכן שנפשה היתה יוצאת מרוב שמחה.

ולכן התחכם המלאך לומר לה מעט מעט: בתחילה אמר לה "הנה נא את עקרה ולא ילדת". ואחר "והרית" [לאחר זמן] וילדת בן.

ולאחר שסובב עמה בדברים אודות שמירתה משתיית יין ומזהירות בדברי טומאה, או אז בישר והוסיף לה כי כבר עכשיו היא הרה.

(משכיל לאיתן)

שנת הארץ

השימוש בפירות שביעית; נאמר בתורה "והיתה שבת הארץ לכם לאכלה", ומכאן דרשו חכמים 'לכם - לכל צרכיכם'. דהיינו שקדושת שביעית יש בכל מה שהוא צרך האדם והבהמה.

מכאן אמרו חכמים את הכלל; כל שהוא מאכל אדם ומאכל בהמה וממין הצובעים יש לו קדושת שביעית.

לפי זה יש קדושת שביעית בכל מה שהוא מאכל אדם או בהמה, ובכלל זה פירות, ירקות, תבואה, קטניות, תבלינים, ופרחים העומדים לריח.

בשאר גידולי הקרקע שהנאתם ובעורם לא שוה, אין קדושת שביעית. לכן אין קדושת שביעית בעצים העומדים להסקה, בניה או יצור רהיטים. וכן אין קדושת שביעית בפרחים שעומדים לנוי ולא לריח. כמו כן, נוהגים שאין קדושת שביעית בלולב כיון שהוא עץ בלבד, וכן לא בהדסים המיועדים למצות ארבעת המינים.

במסילה נעלה

מוות וחיים ביד הלשון

בשמו על פי השמועה בלבד.

אולם כבר אמרו חז"ל שלשון הרע הורגת שלושה אנשים, את המספר, את השומע ואת מי שסיפרו עליו את הדברים. וכפי דבריהם הקדושים גם במקרה זה דברי הלשון הרע הזיקו מאד, ובגללם לא חל כל שום שינוי לטובה במצבה של האם החולה, ומצבה התדרדר מדחי אל דחי עד שהיא הסתלקה לבית עולמה.

כעבור זמן מה ביקרתי בארץ ישראל, שם נודע לי ממקור מהימן ביותר שאותו רב שדיבר בגנותי - התחרט על דבריו, ושלח לי את אחד מחיבוריו הרבים בתוספת הקדשה יפה. כך החל לנהוג בי בכבוד, וכאשר הגיע אליו יהודי אחר לשאול אודותי, הרב הנזכר דיבר רבות בשבחי, ואף המליץ לו לבוא ולקבל את ברכתי בזכות אבותי הקדושים זיע"א.

אולם למרות זאת, לא היה במעשיו אלו להשיב את דבריו בחזרה, ובודאי שכבר לא ניתן היה להחיות את נפשה של האם שנפטרה כתוצאה מאותם דיבורי גנות.

מוסר גדול למדתי ממעשה זה: עד כמה עלינו להיזהר מדיבורי גנות, לשון הרע ורכילות, שכן בכוחם להחריב עולמות ממש כפי שנאמר "מוות וחיים ביד לשון" (משלי יח, כא), ומי יודע כמה נזק וצער עלולים היו לגרום עוד בעולם.

באחת הפעמים שבהן שהיתה בעיר ניו יורק לצורך זיכוי הרבים, נתבקשתי על ידי בני משפחה לבוא לבקר את אימם החולה הנתונה בחוסר הכרה.

בבואי לבקר את אותה אישה החולה, הייתה בלבי תחושה חזקה שהקדוש ברוך הוא ישלח דברו וירפא לאישה הזו רפואה שלימה, לפיכך הוריתי לבנים שלה שיקבלו על עצמם כמה קבלות טובות והתחזקות במצוות ליכות אימם, וכמו כן הזהרתי אותם להימנע ממעשים שונים לזכותה, ואחר כך פניתי והלכתי לדרכי.

לדאבון הלב, לאחר ביקורי אצל אימם החולה שמעו עלי הבנים מרב פלוני דברי לשון הרע, ולפיכך ביטלו מעצמם את דברי, ובעצה אחת החליטו שלא להתייחס להוראותי ולא לעשות כפי שייצתי להם.

כיון שאני עצמי לא ידעתי מהדבר, המתנתי לבואם של הבנים אלי כדי לקבל עוד מספר עצות טובות שתוכלנה לסייע לאימם לקום ממיטת חוליה. אולם המִתְנַתִּי הייתה לשווא, שכן הבנים לא שבו עוד להתייעץ עימי.

כאשר נודע לי על כך שהבנים שמעו אודותי דברי גנות מאותו רב פלוני, ולפיכך הם מסתייגים מדברי, היה ברור לי ללא ספק שאותו רב שדיבר עלי לא התכוון לדבריו כלל, כיון שהוא איננו מכיר אותי ודבריו נפוצו

נצור לשונך

תולה ארץ על בלימה

הכל תלוי באוזן

אסור לספר אפילו אבק רכילות. דיבור המשתמע לשתי פנים, אסור לספרו באופן שמשמע ממנו שכוונת המספר היתה לגנות. ואם הוא משער שהשומע יפרש את הדבר לחובה, כגון שהוא אדם נירגן, או מחמת שיש מריבה ביניהם, אסור לספר לו אפילו באופן שמשמע יותר כף הזכות, כיון שבודאי ידוננו לחובה.

מן האוצר

מאוצרו של מו"ר הגה"צ
רבי דוד חנניה פינטו שליט"א

הנזירות תשובה לגאווה

"יודבר ה' אל משה לאמר. דבר אל בני ישראל ואמרת אליהם איש או אשה כי יפליא לנדור נדר נזיר להזיר לה'. מיין ושכר זייר חומץ יין וחומץ שכר לא ישתה וכל משרת ענבים לא ישתה וענבים לחים ויבשים לא יאכל" (במדבר ו, א-ג)

רש"י הקדוש מבאר את סמיכות פרשת סוטה לפרשת נזיר, ואומר שכל הרואה אשה בקלקולה, צריך להזיר עצמו מן היין, כיון שהיין מביא לידי ניאוף.

ידוע שקדושת הנזיר היא גדולה עד מאוד, עד כדי כך שכאשר הוא מפסיק את נזירותו, עליו להביא קרבן חטאת, אף שלמעשה הוא לא עשה כל חטא. ונראה לבאר את סיבת הבאת קרבן החטאת בכך שהנזיר נדר להתקדש על ידי סייגים ופרישות ששם לעצמו, והוא התעלה והתקדש עד שנתקרב לה' אלווקיו, וכאשר הנזיר מפסיק את נזירותו הרי שהדבר נחשב לו כירידה גדולה, וקרבן החטאת בא על מנת לעצור את אותה ירידה כתוצאה מהפסקת הנזירות.

והנה האדם בהיותו נזיר היה עולה מעלה מעלה, הולך מחיל אל חיל ומבטל את תאוותיו בפני בורא עולם בזה שהזיר עצמו מן היין אשר משמח לבב אנוש, ובמקום לבוא לידי שמחה על ידי שתיית היין, העסיק עצמו בדברי התורה הקדושה והם אלו שהכניסו לליבו שמחה עד שכבר לא היה צריך וזקוק ליין. ועתה כשמפסיק הוא את נזירותו, אין התורה לבדה משמחת את ליבו, אלא זקוק הוא גם ליין כדי לבוא לידי מצב של שמחה, ומכיוון שהזדקקותו ליין נחשבת בגדר ירידה רוחנית, שמעתה הוא צריך דברים גשמיים על מנת לבוא לידי שמחה, עליו להביא קרבן חטאת כדי שחס ושלום לא תהיה לו ירידה רוחנית כתוצאה מהפסקת הנזירות.

ולאור דברים אלו קשה להבין את דברי רש"י האומר שהרואה סוטה בקלקולה צריך להזיר עצמו מן היין, שהרי יתכן והאדם יקבל על עצמו נזירות בכדי להתעלות ולהתקרב אל בוראו ביתר שאת אף מבלי לראות סוטה בקלקולה, ומדוע רש"י הקדוש תולה את נדר הנזירות בראיית סוטה בקלקולה. וכבר מצינו ששמשון הצדיק קיבל על עצמו נזירות אף מבלי לראות סוטה בקלקולה, אלא רק מפני שהקב"ה צוה את אביו ואימו על זה.

ונראה לבאר שבעוונות הרבים כאשר בימינו אדם שומע שאשה הפרה אמונים לבעלה והלכה וזינתה עם אדם אחר, במקום שהשומע את זו השמועה יבכה ויצטער על כך שנעשתה נבלה גדולה בישראל, ומי יודע איזה קטרוג גדול התעורר על עם ישראל כתוצאה ממעשה זה, הרי שהדברים עוברים על יד האוזן מבלי להרגש אותנו כלל, וכל כך גדולה אטימות הלב עד שלעיתים צוחקים ומתלוצצים על ענין זה במקום להצטער בצערו של אותו איש שאשתו בגדה בו, ועל צערה של השכינה המתרחקת מעם ישראל כתוצאה מעוון גילוי עריות, כנאמר (דברים כג, טו) "ולא יראה בעם ערות דבר ושב מאחריך". ובשל העדר צער זה המתבקש כל כך לאור המעשה הנורא שנעשה בעם ישראל, מצינו שצוית התורה על הרואה סוטה בקלקולה לצער ולסגף עצמו על ידי כך שיתנזר מן היין, וכך אותו צער קטן שיש לו בשל ההתנזרות מן היין, יגרום לו לחשוב על צערו של הקב"ה בראותו מעשי נבלה שכאלה הנעשים בקרב בניו הקדושים.

כמו כן כאשר האדם מזיר עצמו מן היין, התנזרות זו גורמת לו שלא לבוא לידי גאווה וכבוד על כך שהוא אינו בגדר זה של אותה אשה שקלקלה וזינתה אחר בעלה. שאילו היה לאותה אשה מעט יראת שמים ויראת חטא, לא היתה מגיעה לעשות מעשה שכזה.

ואם כן, כאשר האדם רואה סוטה בקלקולה יכולה להיכנס לליבו מחשבת גאווה על כך שהוא אינו בגדר אותה אשה שקלקלה, ומה לו להצטער על המעשה שעשתה. ולמעשה, יתכן שאותו אדם בגד אף הוא בה' יתברך או באחד מחבריו ולפיכך מה לו ולגאווה זו. על כן צוית התורה על אדם זה מיד להפריש עצמו מתאוות היין, על מנת שלא יבוא לידי גאווה על כך שהוא שלם במעשיו. כמו כן אותו מעשה של פרישות גורם לו להתקדש ולהתעלות וכך יתרחק מן הכיעור ומן הדומה לו, שבהיותו והיין מביא לידי ניאוף, על כן טוב לו להתרחק ולפרוש מן היין.

חיים בפרשה

ממשנתו של הקדוש רבינו חיים בן עטר זיע"א

"ביום השני הקריב נתנאל בן צוער נשיא יששכר". (ח. י.)

הקדים הזכרת שמו [נתנאל בן צוער] לזכרון הנשיאות [נשיא יששכר], לעשות לו גדר המעלה גם בלא חשיבות הנשיאות, מה שאין כן כל שאר הנשיאים שהקדים זכרון הנשיאות לשמם. ובשמו הזכיר זכרון התורה ואמצעות קניינה. וזכרון התורה; נתנאל "נתן אל". על דרך אומרו (משלי ד. ב) "כי לקח טוב נתתי לכם". אמצעות קניינה; בן צוער. שאין התורה נקנית אלא על ידי יסורין, כך היא דרכה של תורה (אבות ו. ד) אדם כי ימות באהל. ואולי כי לצד זה גם כן הקדים זכרון שמו, לומר כי לצד המפעל הרשום בשמו שהיה בו, זכה להיות נשיא לבני יששכר יודעי בינה לעתים.

מן המעיין

"ופקדת אלעזר בן אהרן הכהן שמן המאור וקטרת הסמים ומנחת התמיד ושמן המשחה פקדת כל המשכן וכל אשר בו בקדש ובכליו". (ד. טו.)

ומה היתה פקודת אלעזר?

רש"י מציין: שהוא ממונה עליהם לשאת אותם. שמן המאור וקטורת הסמים ומנחת התמיד ושמן המשחה - עליו מוטל לצוות ולזרז ולהקריב בעת חנייתו. פקודת כל המשכן - ועוד היה ממונה על משא בני קהת, לצוות איש איש על עבודתו ועל משאו".

סדר התפקידים בפסוק מעורר פליאה; בעוד שהכל יודעים שמנהל הוא מכובד יותר וגם מרויח יותר, בתורה לעומת זאת יש דירוג שונה לתפקידים מכובדים.

שהרי הכתוב מונה את תפקידיו של אלעזר בן אהרן הכהן, והראשון שבהם הוא לשאת בעצמו את המשא הזה [שמן המאור, קטורת הסמים וכו']. ורק אחר כך הכתוב מספר על תפקידו כמנהל ואחראי על צוות העובדים, כפי שמסביר רש"י: "עליו מוטל לצוות ולזרז איש איש על עבודתו ומשאו".

אכן יסוד גדול בעבודת השי"ת נלמד מכאן, כפי שכותב רבי יצחק גולדווסר שליט"א בספרו "צפון לישרים תושיה"; מכאן אנו למדים שבעיני התורה, בדברים שבקדושה, סדר החשיבות אינו כפי שאנו מורגלים בחיי החולין שלנו. לא המנהל חשוב, אלא מי שעושה את המעשים בגופו, וככל שהוא טורח יותר, אזי הוא נחשב יותר.

"ויקריבו נשיאי ישראל ראשי בית אבתם הם נשיאי המטת הם העמדים על הפקדים". (ז. ב.)

אריכות רבה משתרעת בפרק זה, כשהתורה חוזרת שוב ושוב על אותם הפסוקים המתארים את סדר הקרבת קרבנות הנשיאים, שכולם היו שוין.

אריכות זו מבטאת לדעת הרמב"ן את מידת הנהגתו של השי"ת; "כי הקב"ה חולק כבוד ליריאו וכמו שאמר "כי מכבדי אכבד". (ש"א ב. ל.)

"והנה הנשיאים כולם ביום אחד הביאו הקרבן הזה שהסכימו עליו יחד, ואי אפשר שלא יהא אחד קודם לחבירו, וכיבד את הנקדמים בדגלים בהקדמת ימים. אבל רצה להזכירם בשמם ובפרט קרביניהם ולהזכיר יומו של כל אחד, לא שיזכיר וכיבד את הראשון "זה קרבן נחשון בן עמינדב" ויאמר וכן הקריבו הנשיאים איש איש יומו, כי יהיה זה קיצור בכבוד האחרים. ואחרי כן חזר וכללם, להגיד שהיו שקולים לפניו יתברך".

מסילות לאמונה

פרקים במסילות ישרים וארחות צדיקים

נמצא, שמי שרצח אותו למעשה הוא לא הרוצח בפועל. סיבת מותו היתה העובדה שהוא יצא מהעיר בלי מצב רוח, ובמצב כזה כל אבן קטנה היתה יכולה להמית אותו.

לפעמים פוגשים אדם ברגע האחרון של חייו, הוא מיואש ועומד להתאבד. כמה חשוב ברגעים קריטיים אלו לומר לו איזו מילה טובה, "תאכל משהו, תשתה משהו, תירגע"... זוהי הצלת נפשות כפשוטה, הצלה ממות לחיים.

הרב יגן ממחיש זאת בסיפור מהחיים; "סיפר לי אברך אחד שהיה גר בשכונה של עשירים. כאשר אשתו היתה צריכה ללדת, לא היו לה עשר לירות להזמין מונית לנסוע לבית החולים. תארו לכם שהיא והולד שלה היו מתים. מי רצח אותם?

השכנה."

מדוע?

"כי אותה שכנה תמיד 'עשתה פרצוף' על כל בקשה של היולדת";

"אולי יש לך תפוחי אדמה להלוות לי?"

"לא".

"אולי יש לך כוס חלב להלוות לי?"

"לא".

"אולי אפשר לצלצל ממך?"

"לא. כאן זה לא טלפון ציבורי".

ועתה, כשהיא באמת היתה צריכה ממנה הלוואה של עשר לירות כדי לנסוע לבית החולים, היא פשוט התביישה לבקש משכנתה. השכנה היתה נאשמת ברצח הולד הזה, רח"ל".

ובאמת כבר הגמרא עצמה שואלת (סוטה לח): "וכי על לבנו עלתה שזקני בית דין שופכי דמים הם?"

"אלא, לא בא לידינו ופטרנוהו ולא ראינוהו והנחנוהו. לא בא לידינו ופטרנוהו בלא מזונות, לא ראינוהו והנחנוהו בלא לוויה".

נמצאנו למדים, שאם באמת ראו זקני בית הדין את ההרוג ונתנו לו ללכת בלי אוכל, או שהם לא ליוו אותו - הרי שבשמים דנים אותם כאילו הם שפכו את דמו שם במדבר.

מה ההסבר בזה? הרי הזקנים לא רצחו אותו. הם ישבו בבית הדין ועסקו בתורה ובהוראה, ובאותה שעה עבר מישהו ברחוב, והם לא הציעו לו לאכול. מה הוא קשור אליהם? והתורה כה מחמירה בזה עד שמחייבת את הזיינים כדין רוצחים, מה השייכות?

הרב יגן מציע רעיון נפלא להסביר את השייכות הזו; מדוע אם רואים מישהו ולא מלווים אותו זהו רצח?

נצייר לעצמינו יהודי קשה יום. הפרנסה אינה מצויה לו. למרות שיש לו תעודות, פטרו אותו כבר מכמה מקומות עבודה. ברחוב מסתכלים עליו כעל לא יוצלח, כולם רצים לעבודה והוא יושב כך מיואש. כסף לקנות במכולת אין לו. גם בבית המצב לא מי יודע מה, והוא מרגיש פשוט אפס, לא שווה כלום. אומר האיש בלבו: בעיר שלי אין לי מזל, אינני מצליח, אולי אסע לעיר אחרת ושם יאיר לי המזל פנים.

הוא נוסע לעיר אחרת, עיר חדשה, מסתובב ברחובותיה, מכאן לשם ומשם לכאן, ואף אחד לא מתייחס אליו, לא שואל אותו במה אפשר לעזור לו. אפילו זקני בית הדין ראו אותו, אך לא נתנו לו לאכול ולא ליווהו בדרכו הביתה, לא אמרו לו אפילו מילת עידוד אחת.

וכך הוא נופל לכדי ייאוש מוחלט, הוא מרגיש: טוב מותי מחיי. ואז, כשהולך בדרך חזרה לעירו, מתנפל עליו רוצח והורגו. בעצם, מצד כוחותיו, יכול יהודי זה להתגונן, רק שהיה כל כך מדוכא ומצב רוחו היה כה ירוד - עד שלא היה לו רצון להילחם ולכן הצליחו להורגו.

בעשרת הדברות קראנו בחג מתן תורה על הצינור "לא תרצח", שאותו אמר הקב"ה למשה רבינו ולבני ישראל, שכולם היו צדיקים וחסידים. ולכאורה צריך להבין, מה השייכות של איסור לא תרצח למשה רבינו? ובכלל כמה רוצחים כבר יש בין היהודים? שניים, או שלושה, ובגלל אותם מתי מעט הקב"ה מצווה על כולנו בשעת מתן תורה לאו מיוחד של "לא תרצח"?

הרעיון העקרונות באיסור "לא תרצח", מסביר הרב ניסים יגן זצ"ל, אין הכוונה דוקא להרוג אדם בריית אקדח. חז"ל לימדונו, כי "כל המלבין פני חברו ברבים כאילו שופך דמים" (ב"מ נח). ומדוע? כי כשאדם מבייש את חברו, פני חברו מחוירות, דמו יורד מפניו - "אזיל סומקא ואתי חיורא".

מהי הלבנת פנים, שהיא חלק מאיסור "לא תרצח"?

בתורה ישנה פרשה שלימה העוסקת בדין 'עגלה ערופה'. אם עוברים בין שני ערים ורואים יהודי הרוג, ולא יודעים מי הרג אותו - מודדים את המרחק בין ההרוג ובין שתי הערים, איזו מביניהן הקרובה ביותר להרוג, ומאותה עיר לוקחים לנחל עגלה שלא עלה עליה עול, ועורפים אותה. "וכל זקני העיר ההיא - זקני בית הדין של אותה העיר" {הקרובים אל החלל ירחצו את ידיהם על העגלה הערופה בנחל, וענו ואמרו ידינו לא שפכו את הדם הזה ועינינו לא ראו, כפר לעמך ישראל" וגו' (דברים כא, ו-ח).

אנשי אמונה

אורחות חיים מתוך הספר "אנשי אמונה" לתולדות צדיקי משפחת פינטו זיע"א

מנהג טוב היה לרבי חיים פינטו זיע"א, בכל מוצאי שבת קודש היה עורך סעודת 'מלוה מלכה' בביתו. יהודי הקהילה היו מתאספים בביתו לתפילת ערבית של מוצאי שבת, ולאחריה נערכה סעודת 'מלוה מלכה' דודו משיחא' ברוב שמחה וגילה, בשירות ותשבחות להשי"ת.

כינורו של הצדיק רבי חיים זיע"א, היה מפיק צלילים ערבים ומרגשים, שהוסיפו חן ונופך מיוחד לקטעי הפיוטים שזימר הצדיק, היו אלו המזמורים שכתב הסבא קדישא רבי חיים הגדול זיע"א. במשך שעות ארוכות היה רבי חיים זיע"א שר ומנגן בהתלהבות דקדושה, כשהקהל הקדוש שמסביבו חש בהתעלות הרוחנית של השבת, אותה ליוו בשמחה בגיל ובפיוטים.

מסופר, שבאחת מסעודות 'מלוה מלכה', חש הצדיק בהתעלות רוחנית גבוהה מאד, והוא שב וניגן את אותו פיוט שוב ושוב, עד שהעיפות והחולשה נתנו בו את אותותיהם. רבי חיים זיע"א פנה למסובים ואמר להם: "עייפתי מלזמר, כדאי מאד שתלכו לנוח לקראת ששת ימי המעשה".

מכיון שהשעה היתה כבר שעת בוקר מוקדמת, הזכירו לו המסובים כי הנה הגיע זמן קריאת שמע של שחרית.

לאחר שהתפללו ברוב עם את תפילת השחר, שאלו המסובים את רבי חיים זיע"א, מה פשר הדבר שהוא ניגן את אותו ניגון כל הלילה? אולם הרב לא השיב להם על כך.

לאחר שהשואלים הפצירו בו שוב ושוב וביקשו שינמק את סיבת הדבר, אמר להם רבי חיים זיע"א: "אם תשאלו אותי פעם נוספת, לא ארשה לכם יותר להתאסף אצלי במוצאי שבת קודש".

הקהל ביקש את סליחת הרב ושוב לא שאלו אותו בענין זה, כיון שידעו שמעשיו של הצדיק נפעלים על פי ענינים נשגבים מאוד, שאין לנו השגה בהם.

